

หสพ.จำหน่ายภาคที่สูงสุดของประเทศ

ไทยปรีชญา

ปีที่ 41 ฉบับที่ 11994 วันศุกร์ที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533 ราคา 5.00 บาท

คุณภาพ ล้ำคน

กรุงเทพฯ จะเป็นเวนิสตะวันออกได้อีกหรือไม่...???

เป็นคำถามที่หลายต่อหลายหัว ทั้งที่ใจอยากจะให้มันเหมือนเช่นอดีต ที่ชาวโลกเรียกเมืองหลวงของสยามว่าอย่างนั้น

แต่.....ถ้าในสภาพปัจจุบันนี้ "คลอง" เป็นตัวหลักที่ใครๆ เรียกว่า "เวนิสตะวันออก" นั้น มันไม่ใช่แบบเมื่อก่อนซะแล้ว วันนี้ "คลอง" ตัวนี้ ส่วนใหญ่มีสภาพเน่าและตื้นเขิน เพราะปราศจากการบำรุงรักษา

อย่างแท้จริง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีสิ่งปลูกสร้าง โดยมีการรุกคืบสร้างอาคารบ้านเรือนรุกคืบคลองสาธารณะตามริมฝั่ง เกิดการทิ้งขยะของเสียไปทั่วบริเวณพื้นที่คลอง มีการปล่อยทิ้งขยะสิ่งปฏิกูล รวมไปถึงการปล่อยน้ำเสียลงไปในคลองตรง ไม่ว่าจะเป็นการบ้านเรือนและครัวเรือนด้วยหรือไม่ ตลาด โรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล ซึ่งมีผ่านการบำบัด จึงเน่าเสียให้น้ำคลองเน่าเน่าเสีย.....ส่งกลิ่นเหม็น

และยังมีผลกระทบทางด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมด้วย

ด้วยจะนี้ ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้จัดตั้ง "อาศรมความคิด" (ORUM) ซึ่งเป็นกลุ่มดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ และคณะกรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากการจัดสรรผลประโยชน์ในปี 2533 ส่วนหนึ่ง ให้เป็นเงินทุนอุดหนุนการจัดตั้ง

งานของ "อาศรมความคิด" ครอบคลุมถึงคลองในกรุงเทพมหานคร นี้แหละ

ปัญญา เจริญวงศ์

จึงได้จัดให้มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง "คลองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล" โดยมิ ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ เป็นประธานในการดำเนินงาน พร้อมกับกลุ่มผู้สนใจเรื่องคลองสาขาต่างๆ เช่น แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร นักกฎหมาย ตลอดจนนักการเมืองและสมาชิก ภาคราชการเพื่อหาแนวทางในการฟื้นฟูสภาพของ "คลอง"

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ผู้ซึ่งมีดีคุณคุณงามความดีการวิจัยแห่งชาติ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขความไม่เป็นธรรมในกฎหมายขายฝาก สดๆ ร้อนๆ อีกงานหนึ่ง และประธานในการระดมสมองเรื่องคลองนี้ หลังจากกระดมทีมหลายครั้ง จึงตัดสินใจเดินทางมา ไขข้อข้องว่า.....

"คลองในเข้านเรานั้น ได้จำแนกออกตามลักษณะของกฎหมายเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ คลองโดยทั่วไป, คลองหรือลำน้ำชลประทาน, คลองประปา และคลองประปาภิบาล"

"คลองใน 3 ประเภทหลังนี้ ไม่ค่อยจะมีปัญหาเท่าไรนักในเริ่มแรกเพราะทำมาขึ้นเนื่องมาจากแหล่งน้ำเหล่านี้ ประชาชนส่วนใหญ่

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ประธานอาศรมความคิด และ..... เป็นคลองข่านหนองจอกซึ่งถือว่ามีอยู่ในเขตปริมณฑล

พิง 'อาศรมความคิด'

ยคลองกับสิ่งแวดล้อม

การประชุมของโครงการอาศรมความคิด และส่วน คือคลองแสนแสบ ซึ่งส่งกลิ่นเน่าเหม็น

กระทำในคลองกรุงเทพฯ นั้นแต่เพิ่มขึ้นไปกว่า 80% แล้ว การถดถอยนี้ไปไกลแล้ว

ในการอนุรักษ์คลองและน้ำ นอกจากจะมีกฎหมายควบคุมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีในการจัดการของหน่วยงานที่หน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาคลอง ซึ่งมีหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานนี้เป็นเอกเทศ จำนวนต่างๆ จึงเป็นปัญหาในการประสานงาน

สิ่งนี้รัฐบาลจึงวางนโยบายที่เน้นการจัดการดำเนินการว่า จะให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ และมีอำนาจโดยสภาในการจัดการกับคลอง รวมถึงมาตรการอื่นๆ เช่น การจัดตั้งวิสาหกิจบ้านเรือน ที่ตั้งมาจากอาคารบ้านเรือนและจากโรงงานอุตสาหกรรม แล้วค่อยปล่อยคลองลง รวมไปถึงการวางระบบในเรือเดินคลอง โดยการร่วมมือกันภาครัฐและเอกชน

ในการวิจัยขั้นต้นของ "อาศรมความคิด" ได้เห็นพ้องกันว่า การแก้ปัญหาสาธารณะของคลองในกรุงเทพฯ จำเป็นต้องใช้หลักวิชาการและการจัดการที่เหมาะสม การกำหนดมาตรฐานและควบคุมคุณภาพน้ำทิ้ง การควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยในแหล่งน้ำ การดูแลพื้นที่คลอง และอื่นๆ ที่จะเป็ปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นมา อีกทั้งจึงต้องมีมาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาคลองให้เจริญก้าวหน้า เท่าที่เป็นมาในสมัย พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 นั้น เป็นกฎหมายที่ล้าสมัยเกินไป และต้องให้อำนาจเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ทั้งนั้น.....ก็มิใช่ว่าเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานและดำเนินการเท่านั้น ที่สำคัญคือประชาชนทั้งหลายควรตระหนักในเรื่องความสูญเสีย การทำลายสิ่งแวดล้อมและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ด้วย.....การดำเนินการนี้จะสุ่มไปได้อย่างไร

นี่ก็เป็นเพียงแค่มุมของการทำงานวิจัยแบบระดมสมองของ "อาศรมความคิด" ซึ่งในขั้นต่อไปก็จะสืบต่อถึงขั้นขยายผลที่ว่า.....

ทำอย่างไร น้ำในคลอง กรุงเทพฯ.....จึงจะมีชีวิตขึ้นมาได้???

